קי: חלק פרק אחד עשר סנהדרין

א"ל. ההוא טייעא: **כל תלתין יומין מהדר להו גיהנם כבשר בתוך קלחת ואמרי הכי משה ותורתו אמת והן בדאים: דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא וכו'**: ת"ר [6]דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא שנאמר [1]במדבר הזה יתמו ושם ימותו בעולם הזה ושם ימותו בעולם הבא [2]ואמר [2]אשר נשבעתי באפי אם יבואון אל מנוחתי דברי ר"ע [3]*ר"א אומר [3](הן באין) לעולם הבא שנאמר [3]אספו לי חסידי כורתי בריתי עלי זבח אלא מה אני מקיים אשר נשבעתי באפי [7]באפי נשבעתי וחוזרני בי רבי יהושע בן קרחה אומר לא נאמר פסוק זה אלא כנגד דורות הבאים אספו לי חסידי אלו צדיקים שבכל דור ודור כורתי בריתי [א] [8](עלי זבח) אלו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן לתוך כבש האש עלי זבח [אלו] ר"ע וחביריו שמסרו עצמן לשחיטה על דברי תורה ר"ש בן מנסיא אומר באים הן לעולם הבא שנא' [4]ופדויי ה' ישובון ובאו ציון ברנה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן שבקה ר"ע לחסידותיה שנאמר [5]הלוך וקראת באזני ירושלים לאמר זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה ומה אחרים באים בזכותם הם עצמן לא כל שכן: **מתני'** עשרת השבטים אינן עתידין לחזור שנא' [6]וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה מה היום הולך ואינו חוזר אף הם הולכים ואינן חוזרים דברי ר"ע ר"א אומר כיום הזה מה יום מאפיל ומאיר אף עשרת השבטים שאפילה להן כך עתידה להאיר להם: **גמ'** ת"ר [7]עשרת השבטים [7]אין להם חלק לעוה"ב שנאמר ויתשם ה' מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול ויתשם ה' מעל אדמתם בעוה"ז וישליכם אל ארץ אחרת לעוה"ב דברי ר"ע ר"ש בן יהודה איש כפר עכו אומר משום ר"ש אם מעשיהם כיום הזה אינן חוזרין ואם לאו חוזרין רבי אומר באים הם לעוה"ב שנאמר [7]ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו' אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן שבקה ר"ע לחסידותיה שנא' [8]הלוך וקראת את הדברים האלה צפונה ואמרת שובה משובה ישראל נאם ה' ולא אפיל פני בכם כי חסיד אני נאם ה' לא אטור לעולם מאי חסידותיה דתניא [9]קטני בני רשעי ישראל אין באין לעוה"ב שנא' [9]כי הנה היום בא בוער כתנור והיה כל זדים וכל עושי רשעה קש ולהט אותם היום הבא אמר ה' צבאות אשר לא יעזוב להם שורש וענף שורש בעוה"ז וענף לעוה"ב דברי רבן גמליאל ר"ע אומר באים הם לעוה"ב שנא' [10]שומר פתאים ה' שכן קורין בכרכי הים לינוקא פתיא ואומר [11]גודו אילנא וחבלוהי ברם עיקר שרשוהי בארעא שבוקו ואלא מה אני מקיים לא יעזוב להם שורש וענף שלא יניח להם לא מצוה ולא שיורי מצוה ד"א שורש זו נשמה וענף זה הגוף אבל קטני בני רשעי עובדי כוכבים [9]א] ד"ה אין באין לעוה"ב [ב] ור"ג נפקא ליה [12]מותאבד כל זכר למו אתמר קטן מאימתי בא לעוה"ב ר' חייא ור"ש בר ר' חד אמר משעה שנולד וחד אמר משעה שסיפר מ"ד משעה שנולד שנא' [13]ביואו ויגידו צדקתו לעם נולד כי עשה ומ"ד משעה שסיפר דכתיב [14]זרע יעבדנו יסופר לה' לדור אתמר רבינא אמר משעה שנזרע דכתיב זרע יעבדנו ר"נ בר יצחק אמר משעה שנימול דכתיב [15]עני אני וגוע מנוער נשאתי אימיך אפונה תנא משום ר"מ משעה שיאמר אמן שנא' [16]פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים אלא שאומר אמן מאי

ומאמרי הכי משה ותורתו אמת. שנקה כמה פעמים ולמה שכל ל' יום עשן יולא משם ושומע שאומרין משה ותורתו אמת וכו': **נאפי** לא גרסי': **שנאמר.** לעיל מייתי קרא מ' שנה תקוט בדור דהיינו דור המדבר: **כורתי בריתי עלי זבח.** והיינו דור המדבר שכרתו ברית של מקוט עלי זבחים ושלמים דכתיב (שמות כד) ויזרוק על העם ויאמר הנה דם הברית אשר כרת ה' עמכם: **נשבעתי וחוזרני בי.** והיינו אשר נשבעתי באפי מפני כעסי נשבעתי ומתחרטו אני: **אלו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן.** למיתה בשביל בריתו של מקוט: **ופדויי ה'.** אלו דור המדבר שנפדו ממלרים: **שבקיה ר"ע לחסידותיה.** שרגיל לזכות את ישראל והשתא מחייב להו דאמר לעיל (דף קח.) דור המדבר אין להם חלק לעולם הבא. ולקמן מפרש מאי חסידותיה: **שנאמר הלוך וקראת.** כלומר שהרי היה יכול לדרוש שיש להם חלק [לעולם הבא] דכתיב הלוך וקראת וגו': **מתני' עשרת השבטים.** שהגלה סנחריב שנאמר (מלכים ב יח) וינחם בחלח ובחבור נהר גוזן וערי מדי: **אין עתידין לחזור.** ממקום שגלו. והא דאמרינן בגמ' [6] דירמיה החזיון לא שהחזיון כולן אלא מקצתם החזיר: **שנאמר וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה.** שכן גזר להם הקב"ה שיהיו שעושין את תומתו הוא מגלה אוזן: **כיום הזה מה יום מאפיל.** בנקר אפל ובלהרים מאיר ל"ג בערב אפל והולך ולמחרתו מאיר אף עשרת השבטים (אין) עתידין לחזור להיות להם חלק לעולם הבא. לא בגיהם ובני בניהם קאמר אלא אותן שגלו עצמן אין להם חלק שרשעים גמורין הם אבל בניהם וזרועות הבאים זוכין ומזכין. מ"ר: **וישליכם.** משמע שיהו כולם גולין במקום אחד אל ארץ אחרת והיינו עשרת השבטים שהגלה סנחריב והושיבם במקום אחד כדאמרינן (לעיל דף נד.) שהושיבם למדינת אפריקי אבל כ' השבטים לא גלו למקום אחד אלא נתפזרו בכל האלות ועליהם הוא אומר אשרקה להם ואקבצם (זכריה י): ה"ג מתני' **עשרת השבטים אין עתידין לחזור: גמ' תנו רבנן עשרת השבטים אין להם חלק לעולם הבא שנאמר ויתשם ה' מעל אדמתם וגו'.** ואית דמפרשי עשרת השבטים אין להם חלק לעולם הבא היינו לימות המשיח שלא יקבצם משיח עם שאר גליות לפי שפפרו בגנות ארץ ישראל בדאמרן לעיל (נד.) כי מטו שוש וכו' וכדבר הזה נענשו מרגלים: **ר"ש אומר.** מאי בהיום הזה לומר לך אם מעשיהם כהיום הזה לא יהא להם חלק לעוה"ב: **ואם [לאו].** שיחזרו בתשובה יחזרו גם הם מגלות ויש להם חלק לעולם הבא: **האומדים בארץ אשור.** אלו י' השבטים והגלמים בארץ מלרים אלו דור המדבר וכן לשון התוספתא [6] ולא שמעתי עוד: **שוכה משוכה.** שכל ישראל עתידין לחזור: **קטני בני רשעי ישראל.** רשעי ישראל עצמן פשיטא דאין להם חלק לעולם הבא כדאמרי' בפ' בתרא דסנהדרין (דף קיח.): דאמרי כל יקומו [8] מי שמרפה עצמו מדברי תורה אבל בנים שלהם קטנים ולא חטאו פליגי בהו: **שורש וענף.** אלו בנים קטנים שלהם: **שורש בעולם הזה.** שימותו בנפלים: [ב] **וענף לעולם הבא.** שאף על פי שאבותיהם היו רשעים הם לא חטאו: **עיקר שרשוהי בארעא שבוקו.** אלו הבנים קטנים שאע"פ שאבות אין להם חלק תקנה יש להם: **אלא יניח להם.** הקב"ה: **לא מצוה ולא שיורי מצוה.** לא מצוה חמורה ולא מצוה קלה הכל יהא מעניר ומשלם שכרם לאלתר כדי לעקרן מן העולם: **זו נשמה.** שמעמדת הגוף כשרש שמעמיד האילן: **אבל קטני בני רשעי עובדי כוכבים [9].** דוקא קאמר רשעי דאילו חסידי עובדי כוכבים [9] פליגי בה ואיכא למ"ד הן עצמן באין ואיכא למ"ד אינן באין כדאמרן (לעיל קה.) ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים [9] מכאן שאין להם [9] מלך אמר לו רבי יהושע וכי נאמר אבל גוים שכחי אלהים הא אין שכחי אלהים יש להן חלק [לעוה"כ]: הכי גרסינן **אבל קטני רשעי עובדי כוכבים [9] דכרי הכל אינן באין: מומאבד כל זכר למו נפקא ליה.** כלומר לתנא דברייתא והאי דנפקא ליה דכרי הכל היא דהא שורש וענף מיבעיא ליה למר כדאית ליה ומר כדאית ליה: **זרע יעבדנו יסופר לה' לדור.** זרע המסופר יעבדנו לה' לדור ודור שיחזור לו ויחיה: **משעה שנזרע.** משעה שנקלט הזרע במעי אשה אפילו הפילה אמו וממתה יש לו חלק לעתיד לכתיב זרע יעבדנו והכי אמר בכתובות בפ' בתרא (דף קיא.) נגלתי יקומון [9] לרגות נפלים: **עני אני וגוע מנוער.** אע"פ שאני עני גויעתי משוכה גויעה ורמו לומר עלי ויגוע ויאסף כלומר שוכה אני לעתיד לבא כלדיקים שנאמר בהן גויעה ומאימתי משעה שאני נושא אימיך ופחדך אפונה מתגלגלת ושכונה עלי והיינו מילה שבבשרו שאנו משמרים מאימתו של הקב"ה: **אפונה.** לשון אופן: מאי

תורה אור

1. אני יי דברתי אם לא זאת אעשה לכל העדה הרעה הזאת הועדים עלי במדבר הזה יתמו ושם ימותו:
2. אשר נשבעתי באפי אם יבאון אל מנוחתי:
3. אספו לי חסידי כרתי בריתי עלי זבח:
4. ופדויי יי ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה:
5. הלך וקראת באזני ירושלם לאמר כה אמר יי זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה:
6. ויתשם יי מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה:
7. והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו ליי בהר הקדש בירושלם:
8. הלך וקראת את הדברים האלה צפונה ואמרת שובה משובה ישראל נאם יי לוא אפיל פני בכם כי חסיד אני נאם יי לא אטור לעולם:
9. כי הנה היום בא בער כתנור והיו כל זדים וכל עשה רשעה קש ולהט אתם היום הבא אמר יי צבאות אשר לא יעזב להם שרש וענף:
10. שמר פתאים יי דלותי ולי יהושיע:
11. ודי חזה מלכא עיר וקדיש נחת מן שמיא ואמר גדו אילנא וחבלוהי ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו ובאסור די פרזל ונחש בדתא די ברא ובטל שמיא יצטבע ועם חיות ברא חלקה עד די שבעה עדנין יחלפון עלוהי:
12. מותים בל יחיו רפאים בל יקמו לכן פקדת ותשמידם ותאבד כל זכר למו:
13. יבאו ויגידו צדקתו לעם נולד כי עשה:
14. זרע יעבדנו יספר לאדני לדור:
15. עני אני וגוע מנער נשאתי אמיך אפונה:
16. פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמנים:

ישעיהו כו ב

מסורת הש"ס

1. אני יי דברתי אם לא זאת אעשה לכל העדה הרעה הזאת הועדים עלי במדבר הזה יתמו ושם ימותו:
2. אשר נשבעתי באפי אם יבאון אל מנוחתי:
3. אספו לי חסידי כרתי בריתי עלי זבח:
4. ופדויי יי ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה:
5. הלך וקראת באזני ירושלם לאמר כה אמר יי זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה:
6. ויתשם יי מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה:
7. והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו ליי בהר הקדש בירושלם:
8. הלך וקראת את הדברים האלה צפונה ואמרת שובה משובה ישראל נאם יי לוא אפיל פני בכם כי חסיד אני נאם יי לא אטור לעולם:
9. כי הנה היום בא בער כתנור והיו כל זדים וכל עשה רשעה קש ולהט אתם היום הבא אמר יי צבאות אשר לא יעזב להם שרש וענף:
10. שמר פתאים יי דלותי ולי יהושיע:
11. ודי חזה מלכא עיר וקדיש נחת מן שמיא ואמר גדו אילנא וחבלוהי ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו ובאסור די פרזל ונחש בדתא די ברא ובטל שמיא יצטבע ועם חיות ברא חלקה עד די שבעה עדנין יחלפון עלוהי:
12. מותים בל יחיו רפאים בל יקמו לכן פקדת ותשמידם ותאבד כל זכר למו:
13. יבאו ויגידו צדקתו לעם נולד כי עשה:
14. זרע יעבדנו יספר לאדני לדור:
15. עני אני וגוע מנער נשאתי אמיך אפונה:
16. פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמנים:

ישעיהו כו ב

גליון הש"ס

גמ' ר"א אומר הרי הן באין לעוה"ב. עיין כ"ב דף ע"ג ע"ב תוס' ד"ה ומאי:

הגהות הגר"א

[א] גמ' עני זכה נמחקו כ' תיבות הללו: [ב] שם ור"ג. נמחק (ועי"ש):

הגהות מהר"ב רגשבורג

[א] גמ' דכרי הכל אין באין לעוה"כ ור"ג מלות ור"ג נמחק וכ"כ בספרים שלפני רש"י לא היה כתוב זה דוקא ותיכמה: [ב] רש"י ד"ה ועוף לעוה"כ. מלת ועוף נמחק:

מוסף רש"י

כל תלתין יומין. כל לאם מדם (רשב"ם ב"ב עד ב). כבשר בתוך קלחת. שמתבשל אותו כדי שתתבשל (שם). באפי נשבעתי. מדקאמר בחלי משמע יכול אני לישבע עליו, לפי שמתחת אפי ולא מדעת מיושבת נשבעתי (חגיגה י ב).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com